

Connect

VAN DE RECTOR

'Blijft de TUA bestaan?!'

Een veelgestelde vraag in de achterliggende maanden. Geen wonder, want de verbinding tussen de TUA en de kerken is inderdaad een levensader voor ons. Nu er allerlei stemmen klinken óf en hoe onze kerken verder kunnen vanwege de grote verschillen van inzicht, is het ook mooi dat deze bezorgdheid iedere keer ter sprake komt. Blijkbaar weten we ons – te midden van alle onderlinge verschillen – toch zo verbonden met Apeldoorn dat we beseffen dat de situatie van onze kerken ook de situatie van de TUA raakt. Er klinkt liefde in door. Dat doet weldadig aan en daarvoor dank!

Puur bedrijfsmatig gezien kun je allerlei scenario's bedenken en gaan rekenen of de TUA kan voortbestaan. Onze grootste zorg zit echter niet bij de financiën. Waarom heb ik toch de behoefte om alarm te slaan? Omdat vanuit een gééstelijk perspectief gezien er wat anders aan de hand is. De TUA wankelt als het fundament – dat is de relatie met de kerken waar de TUA uit ontstaan is, de Christelijke Ge-

reformeerde Kerken in Nederland – verbrokken of zelfs verpulverd wordt. Een theologische academie kan niet zonder de verbinding met de kerken om bij de les te blijven: theologie gaat over het léven voor Gods aangezicht. Omgekeerd kunnen de kerken niet zonder de gezonde voeding vanuit de academie.

Het wordt ervaren als geschenk van God dat de TUA wereldwijd zeer gewaardeerd wordt als een instelling waar Bijbels-gefundeerde, gereformeerde theologie wordt beoefend. Zou daarom het bestaan van de TUA niet een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn en dienen te blijven van onze kerken? Dat is samenbindend voor en vanuit de diverse kerken in ons vaderland. We zien hoe breed de TUA gekozen wordt als opleiding voor een grondige theologische scholing. Meer nog dan financiële steun hebben we daarom uw en jullie gebed dringend nodig, voor kerk en academie.

Prof. dr. M.J. Kater, rector

Gegrepen door Jezus | (Filippenzen 3:12)

'Niet dat ik het al verkregen heb of al volmaakt ben, maar ik jaag ernaar om het ook te grijpen. Daartoe ben ik ook door Christus Jezus gegrepen.' (Filippenzen 3:12)

De autobiografie is tegenwoordig een populair genre. Iedere politicus, wetenschapper of zakenman schijnt na afloop van een (min of meer) succesvolle carrière de behoefte te voelen uitgebreid terug te blikken. Nogal eens hebben dit soort boeken een hoog ego-gehalte.

In Filippenzen 3 komen we ook een soort 'autobiografie' tegen: in ongeveer tien verzen reflecteert de apostel Paulus op zijn leven. Hier echter geen sprake van een groot ego, nee, iemand anders staat centraal in Paulus' levensbeschrijving: Jezus Christus zelf. Paulus' leven is totaal veranderd.

Oorzaak hiervan is het 'door Christus Jezus gegrepen'-zijn. 'Het is de taal van een gearresteerde, van iemand die zich vastgegrepen weet op de weg naar Damaskus' (C. den Boer). Jezus ontmoeten verandert alles.

In een woordenspel raakt Paulus de kern van het nieuwe leven met Jezus: gegrepen om te grijpen! Paulus' indrukwekkende bekering is beslist geen reden om gearriveerd te zijn. In hem voltrekt zich een voortdurende worsteling. Hij jaagt ernaar om het te grijpen. Wat? Hier valt te denken aan de kennis van en de gemeenschap met Christus en Zijn lijden en opstanding (vers 8-11). Het is opvallend om te zien dat het woord 'jagen' ook in Handelingen meermaals op Paulus wordt betrokken. Het is daar vertaald met 'vervolgen': 'Saul, Saul, waarom vervolgt u Mij?' (9:4). Heel zijn leven is

Paulus al op jacht naar Jezus. Nu echter in positieve zin.

Zoals vaker bij Paulus staat de metafoor van de atleet op de achtergrond. Een atleet die alles om zich heen vergeet, al zijn energie en tijd opgeeft voor dat ene doel: de prijs die op de eindstreep klaarligt. Het houdt in dat Paulus alles opzij legt, niet meer aan dat oude leven van eigengerechtigheid denkt, maar in complete concentratie op de prijs, namelijk het 'bij Christus zijn' (1:23), zijn loop over de renbaan aflegt.

Waarom vertelt Paulus zo uitgebreid over zichzelf? Omdat hij wil dat zijn lezers, toen en nu, dezelfde levenshouding als hij aannemen: 'Laten wij dan (...) deze gezindheid hebben' (vers 15). Dat betekent voor iedere christen, theologiestudent, docent, dominee, of 'gewoon' gemeentelid,

een totale focus op Jezus. We worden geroepen om alles van deze wereld als 'schade' te achten, 'vanwege de voortreffelijkheid van de kennis van Christus' (8). Wat nu als we dreigen te verliezen door de aantrekkingskracht van de wereld, aanvallen van de Satan, of ons hart dat alle kanten uit verlangt (behalve de goede)? Dan richten we onze blik des te meer op de eindstreep: daar wacht de totale eenwording met Jezus. Gelukkig hangt het niet van onze ijver, van ons jagen af. Gelukkig de mens wiens biografie als titel heeft: 'Gegrepen door Jezus!'

Paspoort

Naam:	Marten van Dam
Geboortedatum:	2 juli 2003
Burgerlijke staat:	Ongehuwd
Woonplaats:	Leusden
Kerkelijke thuisgemeente:	Hervormde Gemeente Woudenberg
Studiefase:	Bachelor

Colofon

TUA Connect is het relatieblad van de Theologische Universiteit Apeldoorn. Het magazine wordt kosteloos toegezonden aan alle leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken, overige relaties en geïnteresseerden.

Steun ons!

Verschuiving

3 keer per jaar, oplage: 23.500

Redactie

Hans Bulten
Prof. dr. H.J. Selderhuis
Jannemarie Vierbergen-Hakvoort
Anne Lok-Vader
Wilma van der Zande-de Roo
Yente Huisman
Rianne van Klaveren

Redactieadres

Theologische Universiteit Apeldoorn,
redactie TUA Connect
Wilhelminapark 4
7316 BT Apeldoorn
Tel. 055-5775700
e-mail: connect@tua.nl

Adreswijzigingen

Leden van de CGK: Landelijk
Dienstenbureau, Postbus 334,
3900 AH Veenendaal
e-mail: adressenbeheer@cgk.nl
Overige: aan het redactieadres

Vormgeving, drukwerk en distributie

Drukkerij Holland, Alphen a/d Rijn

Giften

IBAN NL64INGB0005463945
t.n.v. TUA te Apeldoorn
RSIN-nummer: 820205941. Giften
aan de TUA zijn fiscaal aftrekbaar.

ISSN: 1877-0770

Agenda

23 april 2024

20.00-21.00 uur

Online informatieavond
deeltijdmaster Herbronning
Gereformeerde Theologie.

15 mei 2024

Meeloopdag deeltijdmaster
Herbronning Gereformeerde
Theologie.

24 mei 2024

Symposium (TUA, 11.15-14.00
uur) en boekpresentatie 'Geest-
spraak. Hoe we de Bijbel kunnen
verstaan'. Inauguratie prof. dr.
H. van den Belt als hoogleraar
Systematische Theologie
(Barnabaskerk, 14.30-15.30 uur)
met aansluitend receptie.

30 mei-1 juni 2024

Reformierte Sommeruniversität
te Siegen (Duitsland), georganiseerd
samen met o.a. de Protestantse
Theologische Universiteit, de
Universität Münster, en de
Universität Siegen. Thema:
„Wir, hier, jetzt bekennen dies!“
Reformiertes Bekenntnis –
Reformierte Bekenntnisschriften.

23 augustus 2024

9.30-17.00 uur

Introductiedag voor nieuwe
studenten.

Activiteiten vinden plaats Deo
volente. Meer informatie over
deze en andere bijeenkomsten
in de agenda op www.tua.nl.

Een vreugdevolle studietijd

Na zijn middelbareschooltijd werkte C.J. (Kees) Droger (61) in een boekhandel, maar het werd hem steeds duidelijker dat God met hem een andere weg wilde inslaan. Een tijd van werk en studie volgde. Na het halen van het staatsexamen begon de toen 26-jarige Kees in 1989 aan de studie theologie aan de TUA. Inmiddels is hij al 29 jaar predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Van zijn studie plukt ds. Droger nog dagelijks de vruchten voor zijn werk als predikant. 'Ik kreeg grondig onderwijs in de talen van de Bijbel en daar heb ik nog steeds veel aan. Ik kan nog altijd de Bijbel prima lezen in de grondtalen en dat heb ik aan de TUA te danken.' Ook exegese, homiletiek en (andere) praktische theologie noemt hij als waardevolle vakken. 'Maar eigenlijk waren alle vakken die ik kreeg waardevol,' vertelt hij. 'Ze dragen allemaal bij aan mijn functioneren als predikant.'

Levenslessen

Uit zijn studietijd neemt ds. Droger een aantal levenslessen met zich mee. Lessen die de verbinding bevorderen, zowel met God als met de naaste. Een van die lessen is om biddend en eerbiedig naar het Woord van God te luisteren en dit daarna zo goed en eenvoudig mogelijk proberen over te brengen aan de mensen die het mogen horen. Een tweede les is om betrokken te zijn op mensen: ga naast hen staan,

luister goed naar hen en probeer er voor hen te zijn in allerlei omstandigheden van het leven, met het Woord van God en met gebed.

Vol vreugde en dankbaarheid kijkt ds. Droger terug op zijn studietijd in Apeldoorn. 'Ik had college van de oude generatie hoogleraren en heb ontzettend veel van hen geleerd.' Het was ook een tijd waarin hij aan veel mooie dingen mocht bijdragen, waar hij van heeft mogen leren. Zo was hij gevraagd om student-assistent te worden van de professoren Van Genderen en Velema. Hij mocht hen helpen bij de publicatie van onder meer de *Beknopte Gereformeerde Dogmatiek*. 'Dat was later een voordeel voor mijn tentamen dogmatiek.' Wat de predikant ook is bijgebleven, is een bezoek met zijn studiejaar aan een zorginstelling in Harderwijk: 'Prof. Velema liet je de praktijk van het werk van dichtbij meemaken.'

'De TUA is een universiteit om heel dankbaar voor te zijn.'

Ds. Droger in zijn studententijd.

Gestalte en gehalte

'Ik herinner mij ook een bezoek als studiejaar aan professor en mevrouw Van 't Spijker, waar we Straatsburgse zuurkool aten en een gezellige avond hadden.

Of een gesprek met prof. Velema die zei: "Het gesprek zal een uur duren."

Het duurde precies zolang en was ook echt af.' Er zijn een paar uitspraken van hoogleraren waar ds. Droger nog met enige regelmaat aan moet denken. Zo vertelt hij dat prof. De Vuyst 'van die bijzondere uitspraken had', zoals 'gissen doet missen' (bij de exegese). 'Prof. Van 't

Spijker wees ons erop dat als je de eerste vier eeuwen van de kerkgeschiedenis kent, je de volgende eeuwen ook begrijpt; alles komt weer terug, soms in een nieuw jasje.'

De predikant denkt met groot respect aan zijn hoogleraren en docenten terug. 'Ze waren zeer bekwaam in hun vak, hadden boeiende persoonlijkheden en hadden écht wat te zeggen. Je proefde in alles hun liefde voor de HEERE en Zijn dienst, Zijn Woord en Zijn kerk. Ze hebben er alles aan gedaan om ons zo goed mogelijk te vormen voor onze taak in Gods Koninkrijk. De TUA kent een mooi verleden, maar ook een mooi heden. Het is een universiteit om heel dankbaar voor te zijn. Ik ben heel dankbaar voor waar de TUA nu staat en voor allen die aan de TUA verbonden zijn als docenten en andere personeelsleden.' Ds. Droger is sinds 2018 wederom nauw verbonden aan de TUA als secretaris van het curatorium. 'Ik doe dit werk met grote liefde en betrokkenheid en geniet er intens van. Ik hoop en bid dat we onze instelling in deze gestalte en met dit gehalte tot in lengte van jaren mogen behouden!'

Paspoort

Naam:	Cornelis Jan (Kees) Droger
Geboren:	10 januari 1963
Burgerlijke staat:	Getrouwd met Greet Huisman
Kinderen:	6 kinderen en 7 kleindochters
Studieperiode aan de TUA:	1989-1994
Standplaatsen:	Ouderkerk aan de Amstel (1995-1999), Vlaardingse (1999-heden)

Leren preken bij homiletiek: veel oefenen

Homiletiek, waar gaat dat over?

Een belangrijk onderdeel van onze opleiding is het leren communiceren van het Evangelie. Dat daarbij allereerst gedacht wordt aan de prediking is terecht. Toch dienen dezelfde basisvaardigheden ontwikkeld te worden wanneer iemand geen predikant wordt, maar elders in de maatschappij een plek ontvangt. Daarom kunnen in principe alle studenten de zes blokken colleges homiletiek volgen.

We hebben een rijke boodschap en die vraagt ook om de juiste verpakking, naast allereerst een theologische doordinking ervan. Wát ga ik zeggen en hóe ga ik het zeggen? Wat dit laatste betreft zijn we dankbaar voor de dienst van onze logopediste als het gaat om spreekvaardigheid. Het hóe van de preek gaat meer over de structuur van een preek: in welke volgorde ga je de dingen zeggen, hoe bouw je een bepaalde spanning op, een goede inleiding, goed slot en dergelijke aspecten.

Er is geen recept voor een goede preek, geen lijstje punten dat als afvinklijstje kan dienen. Dat heeft te maken met het feit dat er een maakbare en een niet-maakbare kant aan de prediking zit. Het maakbare kun je leren en daar zijn we mee bezig. Dat is een zaak van gewoon hard en goed werken. De niet-maakbare kant is een zaak van ontvangen, van leren luisteren, van een gegrepen worden door de tekst. Preken is niet alleen een kunde, maar ook een kunst als geschonken gunst van God.

Naast allerlei praktische zaken komen vooral fundamentele vragen aan de orde. In een gereformeerde theologie is nog altijd de

Studenten oefenen het preken in de dicht bij de TUA gelegen Barnabaskerk.

zin uit de belijdenis van een bekende reformator van belang: 'De prediking van het Woord van God is het Woord van God.' Dat 'is' hebben wij niet in handen, maar is een zaak van Gods vrijmacht en de werking van de Geest. Aan de TUA gaat het om een theologische homiletiek. Via de prediking opent God zelf Zijn mond en in de ontmoeting met Hem tijdens de eredienst geldt: 'Ik ben het zelf, Die met u spreek'. Huiveringwekkend, verbazingwekkend.

Prof. dr. M.J. Kater, hoogleraar praktische theologie (o.a. homiletiek)

Preekcolleges: leren hoe je de boodschap overbrengt

De preekcolleges in de Barnabaskerk zijn een belangrijk en leerzaam onderdeel van de studie theologie. Alles wat je tijdens de studie hebt geleerd, ga je nu gebruiken om het Evangelie te verkondigen. Je begint met het maken van een exegese van een Bijbelgedeelte, om vervolgens de preek te maken. Ook als je niet direct het verlangen hebt om predikant te worden, zijn het leerzame colleges, omdat je leert om de kennis die je hebt opgedaan goed te verwoorden. Op die manier probeer je de boodschap zo duidelijk mogelijk over te brengen.

Dat is niet alleen belangrijk voor toekomstige predikanten, maar ook met het oog op andere taken in Gods koninkrijk is het goed om hiermee te oefenen. Er wordt op jou als theoloog een beroep gedaan om

uit te leggen hoe iets in elkaar zit en dan moet je goed kunnen verwoorden wat je erover wilt zeggen.

Nadat je de preek in de Barnabaskerk hebt gehouden, krijg je kritiek van twee medestudenten, de spraakdocent en prof. Kater. Dat kan soms confronterend zijn, maar het is goed om te reflecteren op de preek die je hebt gehouden en op de voorbereidingen die je ervoor hebt gedaan. Je leert zo van je fouten, zodat je bij het maken van de volgende preek niet dezelfde fouten maakt. Iets wat jij over het hoofd hebt gezien, of voor jou in eerste instantie niet zo heel belangrijk leek, kan voor een ander wel belangrijk zijn. Het zijn waardevolle tips en adviezen, omdat het voor jou als spreker soms heel lastig is om in te schat-

ten hoe de preek wordt ervaren door de hoorders.

Daarom zijn de preekcolleges leerzaam, interessant en ook leuk om te doen, omdat je ook voor jezelf mag ervaren dat het bijzonder werk is om het Woord te mogen verkondigen!

Robert Valkenburg, masterstudent

Een eerste, veilige oefening met preken

Bij het vak Homiletiek leren we preken. Dat leren betreft niet alleen alles wat in de studeerkamer gebeurt, maar ook het daadwerkelijk houden van een preek. Want een preek is pas af, als je die gehouden hebt. Dan kun je er niets meer aan veranderen. Tot die tijd blijft het schrijven en schaven.

Om dat houden van een preek zo echt mogelijk te laten lijken, doen we dat in de Barnabaskerk (CGK Apeldoorn-Centrum), op loopafstand van de TUA. Een brede kerkzaal, galerijen en een echte kansel, dus met een trap. De kerk zit natuurlijk lang niet vol, en de preek is niet ingebed in een liturgie, maar als je daar op die kansel staat, merk je dat die ruimte er wel toe doet. De hele zaal is ingericht op die plek, daarvandaan mogen de woorden van God klinken tot de gemeente.

Na het houden van de preek is er gelegenheid voor de aanwezigen om te reageren. Prof. Kater haalt een aantal eerste reacties op en daarna geven twee studenten hun

voorbereide feedback. Het slotwoord is dan weer aan prof. Kater. Een aparte plek is er ook voor Nynke Duijzer, de logopedist. Zij geeft feedback op taalgebruik, articulatie, gebruik van gebaren en alle andere vormen van communicatie. Want een preek kan nóg zo goed zijn, zonder juiste vorm kan deze toch over de hoofden van de mensen gaan.

Het houden van een preek is een oefening voor iedereen, admissiaal (zij die opgeleid worden voor het predikantschap in de CGK, red.) of niet. Voor beide groepen studenten is het een mooie eerste veilige oefening om een beetje ervaring op te doen, los van het doel van je studie. Mijn ervaring is dat de woorden op papier nóg zo mooi kunnen klinken, maar toch heel anders kunnen zijn als je concrete mensen voor je hebt zitten. Zelfs als dat alleen maar je medestudenten zijn. Des te meer besef ik dan dat het in de preek gaat om God bij mensen brengen, en mensen bij God. Van-

af de kansel vraagt dat soms om heel andere woorden dan vanachter een bureau. Die ervaringen helpen bij het schrijven van de volgende preek.

Harm Jan Holsappel, admissiaal masterstudent

Anders luisteren naar een preek

Daar staat die student, misschien wel voor het eerst van zijn leven op zo'n hoge preekstoel. De sfeer is informeler dan in een zondagse kerkdienst. Jij, in de kerkbank, luistert ook anders. Op zondag weet je je, als het goed is, vooral persoonlijk aangesproken, in jouw leven als kind van God. Maar nu richt je je op hoe het wordt gezegd, hoe de Bijbeltekst wordt uitgelegd. Anders gezegd: 's zondag luister je naar de bemoediging of kritiek van de predikant als dienaar van Gods Woord voor jou; hier mag je achteraf de prediker bemoedigen en bekritisieren.

De preekcolleges zijn in principe openbaar en wij komen hiervoor graag naar de Barnabaskerk. Hier krijgen we een 'kijkje in de keuken'. Na de preek worden boekjes uitgedeeld waarin de student vertelt hoe hij van het Bijbelgedeelte tot de preek gekomen is. Twee andere studenten hebben dat van tevoren bestudeerd, vertellen hun bevindingen en stellen vragen, soms heel kritische vragen. Ook het belangstellende

publiek mag een impressie geven. Prof. Kater rondt de bespreking meestal af. We noemen twee dingen die ons zijn opgevallen. In de eerste plaats proef je de worsteling om vanuit de tekst te komen tot een boodschap voor de toehoorders. Soms krijg je het gevoel dat de student al was begonnen met denken vanuit een bepaalde boodschap, waaraan het Bijbelgedeelte dienstbaar werd gemaakt. Dat gebeurt wel gemakkelijk, maar is natuurlijk niet de bedoeling.

Het tweede heeft te maken met onze ervaring met zulke preekoefeningen een aantal jaren terug in Amerika. De meeste studenten daar waren zo tussen de dertig en veertig jaar oud. Daarmee vergeleken zijn de Apeldoornse studenten nog jong, en dat is te merken aan hun optreden. Daar is natuurlijk niets mis mee. Maar je kunt je bij voorbaat al verwonderen over de metamorfose van de student van nu tot de predikant van straks.

Jaap en Henny Vreugdenhil, vaste bezoekers van de preekcolleges in de Barnabaskerk

Stemgebruik, snelheid, pauzes, volume: de logopedist kijkt mee bij het leren preken

Een goede boodschap verdient een goede spreker. Onder dat motto train ik (aankomend) kerkelijk sprekers, zoals de TUA-studenten. Want, je hebt hard aan je preek gewerkt, alles staat op papier – en nu? Hoe komt je boodschap, zoals je die op je studeerkamer in je hoofd had, eigenlijk over?

Ik train de studenten altijd in een aantal basisvaardigheden, zoals duidelijk en rustig spreken. En ik leer ze bijvoorbeeld hun stem zo te gebruiken dat ze geen stemproblemen krijgen. Of wat eenvoudiger taal te gebruiken, of kortere zinnen te maken.

Maar dan het belangrijkste: hoe is je preekpresentatie? Wat doe je met je stem? Praat je aan één stuk door of laat je regelmatig

een pauze vallen? Zeg je alles op dezelfde manier of pas je je stemgebruik aan als de 'toon' van je tekst verandert?

Je wilt je hoorders laten zien en horen hoe mooi het Evangelie is, maar als je met een vlakke stem spreekt, lukt dat dan? Of: je wilt het hart van je luisteraars aanspreken, of een deel van je preek is wat ernstiger: als je dat nog op de enthousiaste toon van je vorige alinea brengt, dan mist het z'n doel en bereik je je hoorders onvoldoende.

Dus: welk woord is belangrijk in deze zin? Welke zin is belangrijk in deze alinea? Wat is het verschil tussen al die alinea's? Wat is de kern van je verhaal? Daar denken we samen over na en we zoeken dan naar manieren

om bijvoorbeeld stemgebruik, snelheid, pauzes en volume zo in te zetten dat de preek zo goed mogelijk overkomt bij de luisteraars. Op een manier die past bij de tekst én bij de spreker zelf en aansluit bij de hoorders. Zodat het levendig en boeiend klinkt en de luisteraars de hele preek goed kunnen blijven luisteren. Zodat de boodschap raakt en tot zegen mag zijn!

Nynke Duijzer-Algra, trainer (s)preekvaardigheden vanuit Dixit

Proponeren: het voorrecht om te oefenen in echte kerkdiensten

Om te leren preken, moet je veel oefenen. Daarom krijgen studenten na voltooiing van de eerste anderhalf jaar van hun predikantsmaster preekconsent. Deze preekbevoegdheid krijg je niet zomaar. Het curatorium neemt eerst het proponentexamen af. Wordt het examen met goed gevolg afgelegd, dan krijgt de student voor een periode van een jaar preekconsent binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.

Je komt dus niet zomaar op een preekstoel terecht. Maar hoe is het om dit recht te verkrijgen? Mijn ervaring is dat het een heel bijzonder moment is. En elke zondag is het weer een voorrecht en verantwoordelijkheid dat je jezelf mag oefenen in het 'spreken van een stichtelijk woord'. Een voorrecht, omdat het lang niet iedereen is gegeven om op deze manier de blijde boodschap te verkondigen. Een verantwoordelijkheid, omdat prediking niet zomaar iets is. De Heidelbergse Catechismus noemt 'de verkondiging van het heilig evangelie' als een van de twee sleutels van het hemelrijk. Door de verkondiging

wordt het hemelrijk voor de gelovigen geopend, en voor de ongelovigen gesloten. Preken is dus elke keer weer een verantwoordelijkheid. Zelfs als je het als 'oefening' doet, en niet ambtshalve.

Deze verantwoordelijkheid doet echter niets af van het voorrecht. Inherent aan het gegeven dat je preekt 'om het te leren', is dat woorden soms tekortschieten. En dat je vaak pastorale en homiletische ervaring mist. Dan stemt het dankbaar dat je kerkenraden of gemeenteleden treft die in staat zijn te reflecteren op vorm en inhoud. Als student word je zo gevormd door kerkenraden uit de volle breedte van de kerken, die soms ook iets weten te delen op geestelijk niveau. Een mooie gedachte, of iets wat bleef hangen. Op zulke zondagen merk je iets van het 'samen met al de heiligen' – in dit geval nog beperkt tot de bandbreedte van de CGK.

Over die bandbreedte gesproken, het is nog niet in elke gemeente doorgedrongen dat tegenwoordig ook niet-vacante ge-

meenten preekbeurten mogen aanvragen bij de pretor. Hierbij van harte uitgenodigd, de studenten maken graag gebruik van uw gastvrijheid en wijsheid!

Henkjan Ymker, admissiaal masterstudent met preekbevoegdheid, tevens pretor van de studenten

Leren preken: ervaringen van een gastgemeente

In de Toevluchtkerk in 's-Hertogenbosch hebben we in de loop der jaren al heel wat studenten voorbij zien komen. We zien hen graag. Als kleine vacante gemeente zijn we immers dankbaar voor elke gastvoorganger: predikant, hoogleraar of student, ervaren of onervaren. Natuurlijk merk je bij studenten – zeker als ze nog jong zijn – die onervarenheid wel eens: een keurige preek 'volgens het boekje', maar nog wat weinig inlevingsvermogen in het alledaagse leven van een doorsnee kerkganger. Maar dan is het ook mooi om iets te kunnen bijdragen aan de vorming en ontwikkeling van die student. Onze kerkzaal is klein en intiem, dus als voorganger sta je vrijwel in direct contact met de mensen. En dat is toch waar preken ten diepste om gaat: Gods Woord

dicht bij de mensen brengen. Daar proberen we ook altijd op te letten bij studenten: heb je recht gedaan aan Gods Woord: heb je de tekst vrij laten spreken? En heb je het ook bij mensen gebracht: landt het in hun leven? Daarom is het ook belangrijk dat een student na de dienst nog wat kan napraten met gemeenteleden (kort geleden hoorde ik van een student dat in een andere gastgemeente de leden zelfs via de app reacties konden geven). Na de middagdienst nemen we als kerkenraad altijd rustig de tijd om met een student de dienst(en) door te spreken. Daarbij kan het over van alles gaan: uitleg, opbouw, taalgebruik (dat bij jonge studenten nog wel eens een 'nestgeur' verradert), gebruikte voorbeelden, de liturgie, verwoording van gebeden, maar ook heel praktische dingen als

oogcontact, verstaanbaarheid en houding. En tot slot: nog belangrijker dan de momentopname van een 'oefenzondag' is hoe een student zich gaandeweg ontwikkelt. Hoe mooi kan het zijn om een beginnening (soms na enkele maanden, soms pas na vele jaren) terug te zien en te merken hoe de Geest, ook via mensen, hem verder heeft gevormd!

Dr. Henk Holwerda (58) is docent wiskunde/statistiek in het groene hbo en kerkenraadslid van de Toevluchtkerk in 's-Hertogenbosch

Preekseminar: elkaars preken bekritisieren

De studenten bijeen tijdens het laatstgehouden preekseminar.

Elk najaar gaan een aantal masterstudenten geheel vrijwillig op 'retraite', zoals dat volgens de jaargenda van de TUA wordt genoemd. Dit zou wellicht de indruk kunnen wekken dat het hier om een snoepreisje gaat, doch het tegendeel is het geval. Hoewel we afgelopen najaar, toen we deze retraite hadden, heerlijk konden eten en er ruimte was voor ontspanning, waren het intensieve dagen. We werden onderwezen en gaven elkaar onderwijs wanneer we elkaars preken bespraken en bekritisierden. Vooraf maakten we allemaal twee preken over Hosea 3:5 en Handelingen 8:8. Daarnaast moesten we een preekschets maken over de Heidelbergse Catechismus, Zondag 44. De bespreking hiervan leverde hier en daar wat vragen op, die we met elkaar niet altijd

konden beantwoorden. Gelukkig was prof. Kater ook aanwezig om over onze vragen en kwesties iets te zeggen. Deze colleges homiletiek, want daar leek het uiteindelijk toch wel op, waren erg leerzaam en helpend.

Daarnaast kwam de spreekvaardigheidtrainer van de TUA, mevrouw Duijzer-Algra, langs om ons praktische tips te geven over het gebruik van de stem. We leerden om hoog en laag, snel en langzaam, hard en zacht te spreken. Met behulp van oefenzinnen mochten we dit klassikaal gaan oefenen. De uitvoering daarvan was voor de meesten geen probleem. Een enkeling vond het toch wat ongemakkelijk, wanneer hij geacht werd om de zin "De buurvrouw bakt al tien jaar heerlijke appeltaarten voor ons" zo duidelijk

en enthousiast mogelijk uit te spreken. Desalniettemin waren de oefeningen en de tips die we meekregen zeer nuttig en leerzaam. U vraagt zich misschien af waarom logopedie nodig is. Wel, de logopediste maakt dat als volgt duidelijk: een goede boodschap verdient een goede spreker.

Er kwam ook nog een andere gastspreker langs, namelijk ds. Schenau. Hij gaf ons praktische tips over het preekproces, bestaande uit de zeven v's: verkenning, vertaling, verwijzing, verklaring, verwerking, verstillig, verwoording. Daarnaast gaf hij uitleg over zijn favoriete homiletisch werk 'Boris op de berg' van Dick Bruna. Het gaat in de preek om eenvoud, enkele duidelijke lijnen en het belangrijkste is wel dat het licht/Licht moet opgaan.

Er mocht, naast onderwijs, ook ontspanning zijn. In de omliggende natuur konden we wandelen, indien het weer dat toeliet. Al wandelend hebben we elkaar steeds beter leren kennen. 's Avonds zaten we gezellig bij de open haard, onder het genot van een drankje (bitterballen waren er helaas niet). Kortom, het waren 'rycke', nuttige en leerzame dagen.

Gerben Glasbergen, admissiaal masterstudent

Zweten in Zwartsluis tijdens de onderzoekstweedaagse

Zet een kleine twintig man – inderdaad, het vrouwelijk element ontbrak – twee dagen bij elkaar om te brainstormen over de toekomst van het TUA-onderzoek. Dat levert heel wat op aan inzichten, gezamenlijkheid en gezelligheid. En soms werd er ook gewoon gezweet.

Waarom Zwartsluis? Waarschijnlijk omdat dat dicht bij Hasselt ligt. Prof. Herman Selderhuis kon dan ook bijna lopen naar hotel Zwartewater, waar de onderzoekstweedaagse van 11 en 12 januari plaatshad. Schaatsen had ook gekund: langs de weg tussen Hasselt en Zwartsluis was het ondergelopen weiland een prachtige schaatsbaan. Een enkeling bekende dat hij, had hij dat geweten, een uurtje eerder was gekomen om de schaatsen even onder te binden.

Maar schaatsen was er niet bij deze dagen; zelfs het wandelen kwam er wat bekaaid van af. Er moest ook zoveel besproken worden. Waartoe is de TUA op aarde? Welke plannen hebben de drie onderzoeksgroepen voor de periode 2024-2029? En wat zijn rode draden die door de verschillende plannen heenlopen?

Aan ideeën geen gebrek, zo bleek. De onderzoeksgroep *Church History and Church Polity* (CHCP) onder leiding van prof. Selderhuis had een stuk van maar liefst vijftien pagina's aangeleverd. Vroege Kerk, Luther, Melanchthon, klassieke reformatorische theologie, puritanisme, verhouding kerkrecht en burgerlijk recht: waar wil deze groep niét mee aan de slag?

Het plan van onderzoeksgroep BEST (*Biblical Exegesis and Systematic Theology*) was drie keer zo klein maar niet minder ambitieus. Zowel vanuit de Bijbelse vakken als vanuit de systematische theologie willen de onderzoekers van Apeldoorn en Utrecht (voorheen TU Kampen) onder de noemer 'Crucial commitment' de tanden zetten in een spannend thema: Gods toewijding ('commitment') aan Zijn schepping, aan Zijn verkoren volk, aan zwakken en kwetsbaren, en de betekenis van die toewijding voor ons leven. Deelvragen genoeg, en discussiestof te over.

Vrijdagmorgen lag het plan op tafel van de laatste onderzoeksgroep: *Formational practices*. Opnieuw een fors document van

zestien pagina's. Er komen onder deze paraplu dan ook nogal wat disciplines samen: praktische theologie, christelijk onderwijs, missiologie en theologie & muziek. En al die 'poten' hebben de nodige noten op hun zang. Preken moeten bestudeerd, liturgische teksten geanalyseerd, over de praktijk van het pastoraat schrijft iemand een dissertatie, het gods- en mensbeeld van leraren vraagt aandacht, de theologie van het apostolaat moet beschreven, de cantates van Bach vragen om een grondige bestudering. Kortom, heel veel te doen bij *Formational practices*, wat hopelijk de begeerde output oplevert. Want dat is waarnaar bij de zesjaarlijkse onderzoeksvisiteatie (ook) gevraagd wordt.

Uren van vergaderen – plenair en in groepjes – onder leiding van prof. Maarten Kater: dat vraagt om onderbreking. Die was er ook: de kopjes koffie – met zelfs een TUA-gebakje – namen gretig aftrek. En ook lunch, aperitief en diner waren niet te versmaden.

Waartoe zo'n tweedaagse (voor het eerst in de geschiedenis van de TUA)? Had dat niet in Apeldoorn gekund? Nee, want dan mis je de dynamiek van het samen eten, het 'hangen' aan de bar tot in de late uurtjes (we zullen niet verklappen wie er het laatst z'n kamer opzocht), de ontmoeting aan het ontbijt. De gezamenlijke ochtendwijing ook, onder leiding van prof. Bram de Muynck, waarin een voorreformatorisch lied, een morgengebed uit de 16e eeuw en een cantate van Bach hand in hand gingen. Kortom, de gezamenlijkheid en gezelligheid.

Het levert dus wat op, zo'n meeting. Ook inhoudelijk: er moet namelijk een gezamenlijk thema uitgewerkt gaan worden. Wat dat is? Dat blijft nog even in de nevelen van de toekomst gehuld.

Dr. Jaco van der Knijff, docent liturgiek

Onderzoekers van de TUA waren twee dagen bijeen in Zwartsluis voor het maken van onderzoeksplannen.

Prof. Kater in Jakarta: 'Preek de persoon van Christus meer dan de principes van de christelijke levenswijze'

Prof. Kater in Indonesië voor het gebouw van het International Reformed Evangelical Seminary.

In het kader van onze samenwerkingsovereenkomst (MoU) met het International Reformed Evangelical Seminary (IRES) in Jakarta bracht ik van 15 tot 26 januari een bezoek aan deze instelling waarmee we al verschillende jaren een relatie hebben. Het bezoek stond in het teken van de wederzijdse relatie en de nadere invulling ervan én het geven van een vierdaagse zogenaamde *intensive course* voor de studenten van deze opleiding.

Vier dagen lang stond van 's morgens 8.00 tot 's middags 14.30 uur het thema *Principles of Preaching from Hebrews* centraal. Het is inderdaad een intensieve cursus, maar ook wel heel mooi om met zo'n 35 theologie-studenten je te bezinnen op de prediking. Het grote thema was: 'Preek de persoon

van Christus meer dan de principes van de christelijke levenswijze'. Dit tegen de achtergrond van een manier van preken met een sterk moralistische inslag. Naast de colleges geniet ik ook het voorrecht om nog een publieke lezing te houden, waarbij opvallend is hoeveel twintigers en dertigers daarbij aanwezig zijn. Misschien trouwens een idee om in het kader van de permanente educatie vanuit de TUA ook dergelijke geconcentreerde modules aan te bieden.

Het is enerverend om in het grootste moslimland ter wereld (Indonesië) een bezoek te brengen. Je overbrugt niet alleen een tijdsverschil van zes uur en een temperatuurverschil van dertig graden, maar wordt totaal ondergedompeld in een andere cultuur. Een wekker hoeft je niet te zetten, want 's morgens tussen 4 en 5 uur klinken van alle kanten de gebedsoproepen vanaf de talloze moskeeën. Midden in een stad als Jakarta klinkt 'seminarie' als

iets heel kleins, en zeker als het gaat om een gereformeerd instituut met een evangelisch elan. Het tegendeel is het geval. Het is gehuisvest in een enorm gebouw van vele verdiepingen hoog, met aan de linkerkant de Messiah kathedraal, een *megachurch* waar meer dan 4.000 mensen hun plek innemen op zondagmorgen, en aan de rechterkant bevindt zich een woontoren voor personeel en studentenhuysvesting. Dan is het TUA-gebouw een lilliputter, al kun je hier ook het gezegde toepassen 'klein, maar fijn'.

Voor dit instituut in Jakarta zijn internationale contacten van levensbelang om erkend te blijven als theologische opleiding en als een door de overheid geaccrediteerde instelling. Voor ons is het van waarde om de schatten van de gereformeerde theologie te delen én veel te leren van christenen in een heel andere cultuur.

Prof. dr. M.J. Kater, hoogleraar Praktische Theologie / rector TUA

SEKOLAH TINGGI TEOLOGI REFORMED INJILI INTERNASIONAL

INTENSIVE COURSE

PREACHING & HEBREWS

The course focuses on several essential aspects of preaching along the lines of the 'homiletical triangle' from the perspective of Hebrews as a Model Sermon: the text (the voice of God), the relation between Old Testament and New Testament, typology, prototypical messages etc., the preacher (i.e. attitude, spiritual life, use of Hebrews), the hearers (congregation, spiritual conditions, sins and gifts).

Prof. Dr. M. J. (Maarten) Kater is Professor of Practical Preaching at Theological University Apeldoorn (TUA) in The Netherlands, Member of the TUA since 2023, and Programme Leader in the Practical Theology Research Programme.

MON-THU JAN 22-25, 2024
08.00-14.30 WIB (GMT+7)
 Dr. S. Martin Luther Chagel

STUDENT: IDR500.000 | REGULAR: IDR1.000.000
 Register yourself on bit.ly/199-16-2024

Prof. Dr. M. J. (Maarten) Kater

Aankondiging van de intensive course voor de studenten in Jakarta.

Voor de TUA de wereld rond: wereldwijd veel belangstelling voor orthodox-gereformeerde theologie

De TUA heeft wereldwijd veel contacten. Gevolg is dat hoogleraren en docenten van de TUA met regelmaat op reis zijn, bijvoorbeeld om gastcolleges te geven of bij te dragen aan internationale conferenties. Prof. Selderhuis geeft een inkijkje in een paar van zijn reizen.

Colorado: veel belangstelling voor orthodox-gereformeerde theologie

Prof. Selderhuis en de Indonesische zakenman Tandean Rustandy gaven samen een seminar over zakendoen en leidinggeven vanuit gereformeerd perspectief.

Boulder ligt in de Amerikaanse staat Colorado, niet ver van Denver. De stad is bekend vanwege haar universiteit met als belangrijk centrum de Leeds School of Business. Een van de nieuwe gebouwen is het Rustandy Building, genoemd naar de sponsor, de Indonesische zakenman Tandean Rustandy, met wie de TUA contacten heeft via haar samenwerkingsovereenkomst met het Reformed Evangelical Seminary in Jakarta. De heer Rustandy en ik waren uitgenodigd een seminar te houden over zakendoen en leidinggeven vanuit gereformeerd perspectief. Er bleek aan deze uitgesproken seculiere instelling veel belangstelling te zijn voor het onderwerp, maar ook voor de TUA, zoals na afloop bleek uit gesprekken met docenten en studenten.

De dagen voorafgaande aan deze bijeenkomst mocht ik twee dagen doorbrengen met vier Noord-Amerikaanse TUA-promotiestudenten. De gesprekken over hun dissertaties waren intensief, maar er was ook veel gelegenheid om over kerk en geloof te spreken, en te horen hoeveel kerkplantingen gezegend worden en tot stabiele gemeenten uitgroeien.

Bij een lezing aan de Colorado Christian University – met een prachtige en steeds uitbreidende campus – was ik verrast dat op het thema 'Het belang van theologie voor de gemeente' zoveel jonge mensen en gezinnen met kinderen afkwamen. Geweldig om te zien en te beleven hoeveel belangstelling er voor orthodox-gereformeerde theologie is!

Bologna: wetenschappers en bedelaars onder hetzelfde dak

De stad met de oudste universiteit van Europa is ook de plaats waar Fscire is gevestigd, het hoofdkantoor van RESILIENCE: het Europese project waar de TUA nauw bij betrokken is. Direct naast de Fondazione per le Scienze Religiose Giovanni XXIII, zoals de volledige naam luidt, staat een oude, grote katholieke kerk die vooral bezocht wordt door een handjevol mensen met problemen van armoede en drank. Prof. Alberto Melloni, directeur van Fscire, heeft nu een deal met de bisschop gesloten en dat betekent dat de kerk gebruikt mag worden als studie- en conferentieruimte.

Voorwaarde is wel dat elke morgen met publieke lezing uit de Bijbel en met gebed begonnen wordt en de kerk intact blijft om ook voor erediensten gebruikt te kunnen worden. Een deur tussen kerk en Fscire bestond gelukkig al. Het is prachtig te zien hoe hier geloof en wetenschap verbonden worden en hoe wetenschappers en bedelaars onder hetzelfde dak zitten. Twee dingen vielen mij bijzonder op: het orgel dat zonder organist maar via een app bespeeld kan worden, en een Christusbeeld met een kleed van aluminiumfolie, zoals bootvluchtelingen die om krijgen zodra er hulp voor hen is.

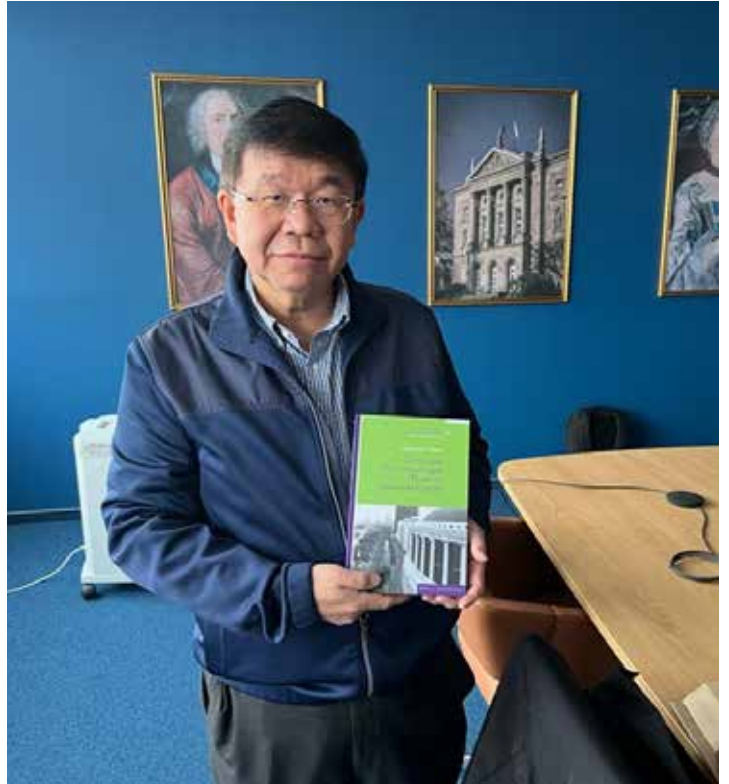

Blik in de kerk van Bologna.

Göttingen: boekpresentatie op calvinistische wijze

De Duitse universiteitsstad Göttingen – in de buurt van de Harz – is het thuis van de oude, gerenommeerde academische uitgeverij Vandenhoeck & Ruprecht, inderdaad een uitgever met Nederlandse wortels. De bibliotheek van de TUA staat vol met titels van deze uitgever, en dat komt omdat in Göttingen zoveel protestantse theologie gepubliceerd wordt. In november 2023 werd daar het contract met het tijdschrift *Unio cum Christo* gesloten. Dit tijdschrift is een initiatief van Westminster Theological Seminary in Philadelphia en het reeds genoemde seminarie in Jakarta, beide instellingen waar de TUA een nauwe relatie mee onderhoudt. *Unio cum Christo* is een gereformeerd theologisch tijdschrift met artikelen over alle vakken van de theologie, en docenten van de TUA werken aan dit tijdschrift mee. Het contract betekent niet alleen grotere bekendheid voor UcC – zoals het afgekort wordt – maar ook dat het binnenkort digitaal gratis wereldwijd toegankelijk is. Tijdens de besprekingen van de redactie met de uitgever vond de presentatie plaats van het boek van prof. Benjamin Intan over de invloed van het calvinisme in Indonesië. Prof. Intan is een goede bekende van de TUA en heeft al eens een tijdje als gasthoogleraar in Apeldoorn vertoefd. Dat we als redactie deze presentatie op goed Duitse wijze maar – wees gerust – toch ook wel calvinistisch gevierd hebben, spreekt vanzelf.

Prof. dr. H.J. Selderhuis, hoogleraar kerkgeschiedenis en kerkrecht

Prof. Intan met het zojuist gepresenteerde boek over de invloed van het calvinisme in Indonesië.

Mijn meeloopdag op de TUA

Tijdens collegeperiodes ontvangt de TUA wekelijks gasten die een dag de colleges komen volgen. Ze kunnen zo vrijblijvend kennismaken met de studie theologie en de TUA en aftasten of het wat voor hen is. Een van hen is Yoram ter Velde. Hij geeft een impressie van wat hij die dag zoal meemaakte.

Het allereerste wat mij opviel toen ik binnen kwam lopen bij de universiteit was de gemoedelijke sfeer: de studenten groetten gelijk vriendelijk en na het eerste college werd ik meteen aangesproken. Ik was positief verrast door de verhouding tussen de docent en student, die kwam heel laagdrempelig en persoonlijk over. De docenten deden zeker niet uit de hoogte en de studenten kwamen in het algemeen geïnteresseerd over. In de eerste pauze werd ik door een student naar de studieadviseur begeleid, die uitgebreid de tijd nam om uitleg te geven en al mijn vragen te beantwoorden.

De ochtendwijding was ook zeer positief. Zeker lofprijzing met een hele groep mensen die met theologie bezig is, is heel bijzonder. Alle goede theologie leidt tot doxologie (lofprijzing van God). Tijdens de meditatie in de ochtendwijding kwam een nederige houding naar voren, om vooral niet te veel van jezelf te verwachten, ook niet als je theologie studeert. Ook weer heel positief.

Als tweede college volgde ik een mastercollege dogmatiek. Alhoewel ik lang niet alles goed begreep, merkte ik dat zowel de docent als de studenten wel met een gereformeerde blik keken, maar niet zonder zelfreflectie. Ze bleven alles toetsen aan de Bijbel.

Als laatste mocht ik naar een college Hermeneutiek (Schriftuitleg) in het eerste jaar van de bachelor. Dat sloot weer wat meer aan bij mijn voorkennis, maar het was zeker niet oppervlakkig. Ik heb na dat college nogal eens stilgestaan bij de vraag hoe ik zelf de Bijbel lees en met welke aannames ik naar de Bijbel kijk.

Al met al heb ik een zeer positieve indruk gehad van de TUA. Ik kwam al met redelijke hoge verwachtingen, maar die zijn zelfs overtroffen!

*Yoram ter Velde
(te gast tijdens een meeloopdag op de TUA)*

Wil je ook een dag meelopen op de TUA? Dat kan in collegeperiode 4 (22 april t/m 7 juni 2024). Kijk voor meer informatie en een aanmeldformulier op www.tua.nl.

Geslaagd/ gepromoveerd

In de achterliggende periode is de **Bachelor Theologie** behaald door *Jaap-Bram Hannessen, Heidi Jongbloed, Michael Madern* en *Jan Willem van Panhuis*.

Op 20 december 2023 is *dr. A. de Ridder* **gepromoveerd**. Haar profefschrift had als titel *Shir hashirim. Achtergronden en lyrische vertolking van het Hooglied in de Noordelijke Nederlanden in de eerste helft van de zeventiende eeuw*.

Dr. De Ridder ontvangt de doctorsbul uit handen van haar promotor, prof. dr. A.A. Clement.

Grote waterschade

Ten tijde van de verbouwing van de TUA kwam vorig jaar uitgerekend op het moment dat het bestaande dak verwijderd was, het hemelwater met bakken naar beneden. Dat betekende toen helaas een extra post 'waterschade' bij de uitgaven voor de verbouwing. Wat waren we blij toen het nieuwe dak geplaatst was: nu kon het niet meer fout gaan...

Tot de regenbuien van begin januari 2024 neerplensden. Die bleken een dermate invloed op het grondwaterpeil te hebben, dat het water ons niet van boven bedreigde, maar van beneden! Gevolg: grote waterschade in het nieuw aangelegde magazijn van de bibliotheek, waar we zo trots waren op onze nieuwe verrijdbare kasten. Deze zijn gelukkig nog steeds goed bruikbaar, maar de houten vloer eronder moet volledig vervangen worden. Dat betekent: alle boeken weer uit de verrijdbare kasten halen, deze kasten afbreken, een nieuwe vloer leggen, de kasten weer opbouwen, de boeken weer terugplaatsen... Een arbeidsintensief traject met hoge kosten. En omdat het om grondwater gaat, is dit niet te declareren bij de verzekeraar.

Als ik de eerste alinea's zo teruglees: wat een hoop woorden om uit te leggen welk

ongemak we op dit moment ervaren. Ook ik moet leren preken... Trouwens: je moet niet alleen leren preken (en daar willen we op de TUA graag onze bijdrage aan leveren), je moet ook leren luisteren naar een preek en die toepassen op jezelf.

Met schroom vraag ik het: zou u dat ook willen doen ten aanzien van deze preek? Het bankrekeningnummer van de TUA is **NL96 ABNA 0447 2695 18**. Draagt u eraan bij dat er voor de TUA naast regen sprake is van zegen? Alle giften die naar aanleiding van deze TUA Connect ontvangen worden, zullen worden gebruikt voor het herstel van de waterschade. Dank voor uw gewaardeerde bijdrage!

*A.J. (Arjan) Dorst MSc,
voorzitter College van Bestuur*

ACTUALITEITEN

Benoemingen hoogleraar en universitair hoofddocenten

In haar vergadering van 13 september 2023 heeft de generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland per 1 maart 2024 een aantal benoemingen gedaan aan de TUA onder voorwaarde van het tot tevredenheid van het college van bestuur afronden van een tenure track. Dit betrof de benoeming van:

- dr. A. Versluis tot hoogleraar Oude Testament;
- dr. A. van den Os tot universitair hoofddocent Nieuwe Testament;
- dr. C.C. den Hertog tot universitair hoofddocent Publieke Theologie/Ethiek;
- dr. J. van 't Spijker tot universitair hoofddocent Missiologie.

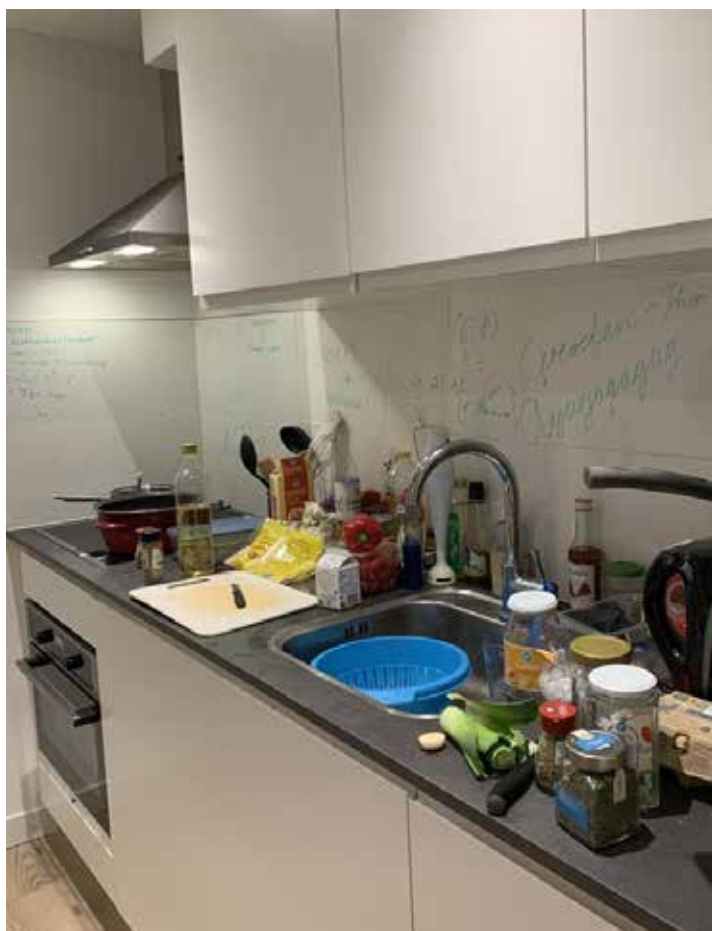
De tenure tracks zijn inmiddels naar tevredenheid afgerond, en daarmee is dr. Versluis per 1 maart hoogleraar en zijn dr. Van den Os, dr. Den Hertog en dr. Van 't Spijker nu officieel universitair hoofddocent. In die hoedanigheid zijn ze ook verantwoordelijk voor hun vakgebied (respectievelijk Oude Testament, Nieuwe Testament, Publieke Theologie/Ethiek en Missiologie) en hebben ze zitting in het zogenoemde college van hoogleraren (eigenlijk:

college van vakverantwoordelijken). Dat bestaat nu dus uit:

- Prof. dr. H. van den Belt (Systematische Theologie)
- Prof. dr. A.A. Clement (Theologie en muziek)
- Dr. C.C. den Hertog (Publieke Theologie/ Ethiek)
- Prof. dr. M.J. Kater (Praktische Theologie, tevens rector)
- Prof. dr. A. de Muynck (Christelijke Pedagogiek)
- Dr. A. van den Os (Nieuwe Testament)
- Prof. dr. H.J. Selderhuis (Kerkgeschiedenis en Kerkrecht)
- Dr. J. van 't Spijker (Missiologie)
- Prof. dr. A. Versluis (Oude Testament)

De inauguratie van prof. Van den Belt (die al per 1 november 2023 was benoemd) staat gepland voor D.V. vrijdag 24 mei 2024. Nadere informatie hierover wordt binnenkort bekendgemaakt. De inauguratie van prof. Versluis staat nog niet gepland.

We feliciteren de benoemde hoofddocenten en hoogleraar van harte en wensen hen Gods zegen toe!

Het leven op kamers: een verrijking?

Op kamers gaan: voor de een is het een vanzelfsprekendheid wanneer hij gaat studeren, de ander heeft het slechts kort overwogen. Wellicht denk jij (student aan de TUA of ergens anders) er ook wel over na om op kamers te gaan. De verschillende beweegredenen van studenten om op kamers te gaan zijn algemeen bekend, maar eenmaal verhuisd: hoe ervaart men dat?

De meeste studenten die ik spreek over het studentenleven op kamers benoemen de gezelligheid. Een student uit het tweede jaar van de bachelor omschrijft het als volgt: 'Het is echt anders dan thuis, hier woon je met mensen die in dezelfde levensfase zitten en dezelfde interesse hebben, namelijk theologie. Iedereen in het huis heeft dezelfde verantwoordelijkheden en taken, dat schept gelijkheid, dat is prettig. Het is echt wonen met vrienden.'

Op kamers wonen geeft vrijheid, zo kun je vaker activiteiten met vrienden ondernemen zonder bijvoorbeeld rekening te moeten houden met de planning van je ouders. Het is ook leuk om iets met je huisgenoten te gaan doen, bijvoorbeeld om 's morgens vroeg te gaan skeeleren. Maar vrijheid geeft ook verantwoordelijkheid; op kamers leer je echt voor jezelf zorgen. Anna (derdejaars) omschrijft het leren van zelfstandigheid als positief: 'Je leert basic skills zoals koken, schoonmaken, de was doen en communiceren.'

Maar leuk is het niet altijd. Ik hoorde een student zeggen: 'Weet je wat ik nu echt vervelend vind? Als je iets in de wasmand moet gooien nadat je nét de was hebt gedaan; zo komt er nooit een einde aan.' Wat velen ook als lastig ervaren, is het veel moeten koken (voor jezelf). Het vraagt creativiteit - die soms ver te zoeken is - om gezonde en goedkope gerechten te vinden. Om nog maar te zwijgen over de kunst van het zuinig klaarmaken van kleine porties.

Hoewel het leven op kamers ietwat individueler is dan het gezinsleven, is het niet eenzaam. Waar ikzelf heel dankbaar voor ben, is dat je het belangrijkste in het leven met elkaar gemeen hebt, namelijk het geloof. Dat realiseer ik mij meestal wanneer wij na de gezamenlijke maaltijd met ons huis uit de Bijbel lezen.

Het wonen op kamers kent zo zijn voor- en nadelen. Soms heb je het gevoel dat je altijd een reiziger bent; je hebt twee huizen en daardoor voel je je nergens helemaal thuis. Ondanks dat is het - naar mijn mening - een verrijking van je (studenten)leven.

Leuk feitje: als je je inschrijft in de gemeente Apeldoorn krijg je een seizoenskaart voor Apenheul.

Yente Huisman, bachelorstudent

Bezoek ook eens onze webshop op www.tua.nl

Studentenzolder 'Areopagus' ondergaat brandwerende gedaanteverandering

Beeld van de oude studentenzolder.

De 'operatiekamer', of: de 'tandartspraktijk'. Zo omschrijven sommige studenten de vernieuwde studentenzolder - vanouds de 'Areopagus' genoemd - vanwege de wat steriele uitstraling die het studentenverblijf

De Areopagus ten tijde van de werkzaamheden.

gekregen heeft. De eerste maanden van dit jaar waren de aannemers namelijk bezig om de zolder van de TUA, waar studentenvereniging P.F.S.A.R. is gevestigd, brandveilig te maken.

Het brandwerende doek onder het houten plafond, was praktisch 'papier' geworden, aldus facilitair medewerker dhr. Rozema. Volgens brandveiligheidsvoorschriften moest ook de brandtrap naast het gebouw worden weggehaald en moest het trapgat worden aangepast. Op de eerste verdieping van de TUA komt nog een gang naar de andere kant van het gebouw om een extra vluchtweg te creëren. De zolder wordt opnieuw ingericht in overleg met P.F.S.A.R. Voor de P.F.S.A.R.-leden zijn het maanden van een *work-around*-situatie, maar ze kunnen hopelijk binnenkort weer samenkomen op een frisse Areopagus.

Een bachelorstudent

Trouwen op de TUA

Drieënhalfjaar geleden, toen we de TUA voor het eerst binnenstapten, hadden we niet kunnen vermoeden dat we hier eens bruidegom en bruid zouden zijn. Gewoon klasgenoten waren we, die eigenlijk zelden met elkaar praatten. Heel langzaam veranderde dat. Af en toe ontstonden er gesprekken in de kantine, vaak naar aanleiding van de colleges. Het was enorm fijn om elkaar door middel van geestelijke gesprekken, in groepscontext te leren kennen. (En wat fijn dat er op de TUA na elke 45 minuten college, 15 minuten gesprekskans is!).

Klasgenoot zijn van degene op wie je verliefd bent, heeft veel voordelen. Zo kun je proberen om strategisch in de les Hebreeuws te gaan zitten, zodat je niet alleen naar meneer De Waard, maar ook naar die ander kunt kijken. Maar de docenten werkten niet altijd mee. Ik keek aan het begin van een nieuw blok altijd nieuwsgierig naar de groepsindelingen op Teams of ik nu eindelijk een keer bij Paul zou worden ingedeeld. Maar dat gebeurde helaas nooit... Desondanks bracht God ons bij elkaar, en daar zijn we heel dankbaar voor.

Op 20 december 2023 mochten wij, Paul en ik, met elkaar in het huwelijk treden. Op de TUA, de plek waar het allemaal begon. We hebben een prachtige dag gekregen van onze goede God, waar we Hem en ook de TUA heel dankbaar voor zijn!

Lydia van der Wiel-Ippel, masterstudent op basis van tweede inschrijving

Wilt u bijdragen aan een duurzame leefomgeving?

Herrejan Veenema

T 0172 - 432 297 E info@drukkerijholland.nl

Informeer naar drukwerk met bermgras uit bijvriendelijke bermen.

Met een duurzaamheidspaspoort in de hoogste categorie van:

Lees over onze circulaire aanpak op www.waardewenders.nl

H. van den Belt, 'The Sovereignty of God', in: Nathaniel Gray Sutanto & Cory Brock (red.), *T&T Clark Handbook of Neo-Calvinism* (Bloomsbury, Bloomsbury Publishing, 2024).

Abraham Kuyper en Herman Bavinck zagen Gods soevereiniteit als de kern van de theologie. Prof. Van den Belt betoogt dat zij daarmee een vertekend maar wel invloedrijk beeld gaven van de gereformeerde traditie.

B. van den Brink en J. van Olst-Ten Brinke, 'Suïcidaliteit: Een introductie', in: J. Schaap-Jonker, E. de Jong, & M. Jongkind (eds.), *Suicide: Als leven een loden last wordt* (Utrecht: KokBoekencentrum Uitgevers, 2024), 9789043540407, 160 p., € 18,99.

Dit hoofdstuk geeft een introductie over suïcidaliteit en suïcide. Het gaat in op vragen als: wie plegen suïcide, en waarom eigenlijk? Hoe ziet suïcidaliteit eruit? Er wordt een overzicht gegeven van beschermende factoren en risicofactoren. Ook de gevoelde onmacht en het belang van de omgeving worden verkend.

B. van den Brink, 'Suïcidaliteit, geloof en kerk', in: idem.

Suïcide is een onderwerp dat veel kan oproepen en veel kan losmaken. Vaak wordt het daarom terughoudend benaderd. Wie dit van dichtbij meemaakte, weet welke diepe pijn en verdriet dit meebrengt. Bezien vanuit het christelijk geloof roept suïcidaliteit vaak ook veel vragen op. Biedt het christelijk geloof enige hoop in tijden van lijden en wanhoop? Om deze vraag te beantwoorden gaat dit hoofdstuk allereerst in op de christelijke

visie op suïcide. Vervolgens wordt beschreven hoe het christelijk geloof doorwerkt in de praktijk en wat wetenschappelijke studies hierin laten zien. Ten slotte doordenken we de vraag wat dit betekent voor de omgang met suïcidaliteit.

G.A. van den Brink, *Hyperdordt. Belijden zonder te geloven. Het evangelie als redmiddel voor bevindelijk-gereformeerden* (Ede: Ge loafstoerusting Publicaties, 2023). 978949294185, 280 p., € 16,90.

In de Reformatie werd het evangelie hervonden. Luther herontdekte wat geloof is, wat zekerheid is en hoe de Heilige Geest door de prediking werkt. Treffende citaten in dit boek laten dat zien. In zijn eerdere boek Dordt zoals je Dordt niet kende verdedigt Van den Brink het aanbod van genade. In dit vervolgbok onderzoekt hij wat er in de kritische reacties gebeurt. Er blijkt nogal eens sprake van 'Hyperdordt': een eenzijdige interpretatie van de Dordtse Leerregels en van de herontdekking van de Reformatie. Sommige bevindelijk-gereformeerde misvattingen hebben ook vroeger de kerk bedreigd. Hoe Luther, Brakel en anderen op die misvattingen reageerden, blijkt verrassend actueel. Het zal de lezer helpen om de kracht van de reformatorische ontdekking opnieuw te ervaren.

A.A. Clement, 'Felix Mendelssohn Bartholdy and the Book of Psalms: Some Thoughts on the five Psalm Cantatas and their Reception History', in: Christiaan Clement et al. (edd.), *Sing to the Lord a new song. Psalms across five centuries [Contextual Studies in Theology, Vol. 1]* (TUAP: Apeldoorn 2023), 159-

173. 9789075847581, € 23,50. De Psalmen begeleidden Felix Mendelssohn Bartholdy zijn hele leven lang. In dit essay worden aspecten van de receptiegeschiedenis besproken aan de hand van voorbeelden uit zijn vijf Psalmcantates. Het compositieproces, de achtergrond, de tekstkeuze en enkele voorbeelden van tekstuitbeelding worden belicht tegen de achtergrond van de biografische en theologische context van de componist. Hij lijkt de Psalmen te hebben benaderd vanuit een oecumenisch perspectief, wat goed overeenkomt met wat we weten over Mendelssohn Bartholdy als het gaat om religie: hij hield niet van extreme standpunten als het ging om geloofskwesties.

A.A. Clement, 'Dutch organists from the School of Felix Mendelssohn Bartholdy and their influence on musical life in the Netherlands', in: A.A. Clement (red.), *Tijdschrift van de Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis [TVNM]* 73 (2023) [230 pp.], 142-190.

In dit essay wordt beschreven hoe nauw de betrekkingen waren tussen het door Felix Mendelssohn Bartholdy in 1843 opgerichte conservatorium te Leipzig en Nederland in het eerste decennium na de oprichting daarvan, alsmede hoe invloedrijk Mendelssohn Bartholdy was op de muzikale (orgel)cultuur in het buurland. Verschillende Nederlandse afgestudeerden van zijn conservatorium zijn zeer invloedrijk geweest in het Nederlandse muziekleven sinds het midden van de negentiende eeuw. Zij promootten klassiek muziekonderwijs, ijverden voor een grotere bekendheid van het werk van J.S. Bach in Nederland, wijdden zich aan de belangbehartiging van Nederlandse musici en droegen veel bij aan de ontwikkeling van de orgelcultuur in Nederland.

A. de Muynck en A. Kunz, 'Revitalizing the Mission: The Challenge for Christian Education to Discover Contextual Vocation and Ethos', *Religions* 14 (2023): 1330.

In een snel veranderende wereld is het een belangrijke vraag hoe een school zich als 'christelijk' positioneert. Als bijvoorbeeld de populatie verandert, om in het licht van de eigen christelijke uitgangspunten de missie van de school opnieuw te ijken: doen we, vanuit onze roeping, de goede dingen en doen we ze op een goede manier? In dit artikel wordt toegelicht hoe een revitaliseringproces eruit kan zien. Ook worden hulpvragen aangereikt om de missie van de school in de actuele situatie te bepalen.

P.L. Rouwendal: 'Synchronic Contingency. A Useful Concept for Reformed Theology', *Journal of Reformed Theology* 17 (2023), 298-319.

Het concept van synchrone contingentie (dat er voor elke stand van zaken tegelijkertijd een alternatieve mogelijkheid is) heeft de laatste decennia aandacht gekregen in de historische theologie. In dit artikel wordt betoogd dat dit concept ook waarde heeft voor de systematische theologie. De auteur onderzoekt de bredere coherentie van het concept met de gereformeerde theologie door het in verband te brengen met een aantal gereformeerde leerstellingen, zoals de oorzaak van de zonde, de algemene nodiging tot het heil, de uitgestrektheid van de verzoening en de volharding. Daarnaast toetst hij de consistentie met de gereformeerde theologie door de relevante kritiek en vragen van Paul Helm in zijn *Reforming Free Will* te bespreken.

Directeur Centrum voor Israëlstudies J.H. Bonhof: 'Mijn studie aan de TUA is een heel goede beslissing geweest'

Na een studie bestuurskunde en jarenlang werken in een zakelijke omgeving, ging J.H. (Joan) Bonhof (52) theologie studeren aan de TUA. Een studie waar hij van genoot, maar die ook veel vergde, naast zijn werk en gezin. Maar het was allemaal niet voor niets: hij werkt nu als directeur van het Centrum voor Israëlstudies (CIS) en is daarnaast interim-predikant. Per 1 september heeft hij een beroep aangenomen naar de ICF in Apeldoorn.

Het CIS is een samenwerkingsverband tussen de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Zendingbond en de Christelijke Hogeschool Ede. Doel is de getuigende dialoog met het volk Israël. De kern van het werk vindt plaats in Jeruzalem: Geert de Korte MA woont en werkt daar als Israëlwerker. Hij is actief in meerdere dialooggroepen, onderhoudt contact met rabbijnen en is de motor voor de inhoudelijke terugkoppeling naar de achterban. Het CIS steunt allerlei projecten in Israël en de Palestijnse gebieden en vindt het belangrijk dat een deel van die projecten ook bruggen slaat tussen Jood en Arabier. Ook wordt nagedacht over het dienen in Nederland, door antisemitisme te bestrijden. Daarnaast wordt getuigenis belangrijk gevonden, waarbij het CIS laat zien dat het geloof in Jezus Christus hen drijft. Het werk van ds. Bonhof bestaat uit het leidinggeven aan het CIS, het beheer van diaco-

nale projecten en bijdragen aan inhoudelijke projecten, het onderhouden van externe contacten en het geven van lezingen.

Wat hij bij dit alles heeft aan wat hij op de TUA leerde? 'Allerlei vakken die ik op de TUA kreeg, komen mij nu goed van pas. Denk aan de Bijbelse vakken en het vak Kerk & Israël. Maar ook vakken als filosofie en missiologie helpen mij om de context en de cultuur waarin we leven te doorgronden. In mijn preken probeer ik vragen van vandaag te beantwoorden vanuit de Schrift, om zo actueel te blijven. Dat was eerder al zo bij mijn werk voor de ICF in Utrecht, maar ook nu in het contact met Arabische mensen in Israël heb ik er veel aan dat ik bijvoorbeeld een bijvak Islam heb gedaan. Bijna alles

wat ik aan de TUA leerde, komt wel weer van pas. Van sommige vakken zou ik nog wel meer willen hebben gehad, maar er zijn uiteraard grenzen aan het curriculum.'

Schriftkritiek

'Heel belangrijk voor mij is geweest dat ik op de TUA leerde hoe ik als gelovige kan omgaan met Schriftkritiek. Hoe verhoudt het feit dat de Bijbel geïnspireerd is zich tot de menselijke kanten van de Schrift? Met name prof. Peels ben ik dankbaar dat hij mij hierin geholpen heeft om de Schrift te lezen in de tijd en cultuur van toen.'

Ds. Bonhof vindt het 'heel mooi' dat op de TUA ruimte is voor de vakken Judaïca en Kerk & Israël. 'Ik herinner mij nog heel goed het eerste college van dr. Mi-

chael Mulder, nu mijn collega. We begonnen met het lezen van een tekst waar over het volk Israël gesproken werd in de verleden tijd. Heel knap gaf hij ons het besef mee dat Israël een levende realiteit is, waar we ons als kerk toe dienen te verhouden.'

Zijn studietijd was niet altijd eenvoudig, naast zijn werk en gezin. Maar ds. Bonhof heeft er beslist geen spijt van. 'Mijn studie aan de TUA is een heel goede beslissing geweest. Ik ben dankbaar dat God mij deze gelegenheid heeft gegeven. Alles ontvang je van God, maar de studie heeft mij zeker een verdieping gegeven, waardoor ik op een betere manier kan dienen in de kerk en daarbuiten. Zonder de studie theologie zou ik echt anders preken en krampachtiger in discussies staan. In Apeldoorn heb ik geleerd om ruimer te denken en met meer ontspanning om mij heen te kijken.'

'Zonder de studie theologie zou ik echt anders preken en krampachtiger in discussies staan'

Paspoort

Naam:	J.H. (Joan) Bonhof
Burgerlijke staat:	Gehuwd, een zoon en dochter
Woonplaats:	Utrecht
Geboortedatum:	28 maart 1972
Studietijd aan de TUA:	2008-2014
Afstudeerscriptie:	Contextualisatie. Een onderzoek naar contextualisatie van het Evangelie in onze huidige cultuur
Beroep:	Directeur CIS 60%, interim-predikant 40%. Per 1 september 2024 60% predikant ICF Apeldoorn en 40% directeur CIS